

ОСОБЛИВОСТІ ДІЛОВОГО ЕТИКЕТУ В ТВОРЧИХ ІНДУСТРИЯХ: БАЛАНС МІЖ КРЕАТИВНІСТЮ ТА ПРОФЕСІОНАЛІЗМОМ

Анотація

У дослідженні розглядаються теоретичні засади поняття етикету та ділового етикету з особливим акцентом на їх специфіку в контексті творчих індустрій. Проаналізовано структурні компоненти творчої особистості та їх вплив на формування комунікативної та інтерактивної компетентності у професійному середовищі. Визначено особливості адаптації норм ділового етикету у креативних сферах, які характеризуються необхідністю балансу між інноваційністю та дотриманням професійних стандартів. Наголошено на важливості регулювання міжособистісних взаємодій для запобігання конфліктам і підвищення ефективності колективної діяльності. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення практик ділового спілкування в творчих командах та розвитку відповідних навчальних програм.

У багатьох словниках поняття «Етикет» подається як сукупність ввічливості та формальних правил, що регулюють зовнішні прояви людських стосунків (наприклад, як поводитися з людьми, як вітатися, вибачатися, дякувати, поводитися на людях, манери, одягатися і т.д.) (Харченко, Краснова, Харченко, & Юрків, 2012). На відміну від цього, діловий етикет - це сукупність норм, що регулюють стиль роботи, манеру поведінки та спілкування при вирішенні ділових питань, а також встановлений порядок і норми у взаємовідносинах між службами, керівництвом, колегами, партнерами, замовниками та споживачами соціальних послуг. Ці два терміни є важливими аспектами ділового спілкування, яке поділяють колеги та ділові партнери, яке має індивідуальний характер і яке в конкретній

Баннікова Софія

КПІ ім. Ігоря Сікорського

bannikova.sophia@iill.kpi.ua

Науковий керівник:

Цимбаленко Я. Ю.,

канд.держ.упр., доцент

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Ключові слова:

етикет, діловий етикет, творчі індустрії, творчість, креативність, комунікативна компетентність, міжособистісна взаємодія, професійна етика, культурні норми, інноваційний менеджмент.

діловій ситуації по відношенню до колег, партнерів чи конкурентів, суб'єкта спілкування – виявляється в різних способах вибору. Ділове спілкування має відбуватися за соціально прийнятими правилами і бути спрямованим на встановлення контакту та підтримання взаємовідносин між представниками. Такі правила створюються у вигляді протоколів (ділових і дипломатичних) та існують у вигляді встановлених етикетних вимог, загальноприйнятих норм соціальної поведінки та часових обмежень для спілкування. Діловий протокол - це найвищий рівень ділового етикету. Кожен учасник має чітке уявлення про свою роль і позицію на переговорах, формальних і неформальних зустрічах (Куча, 2021).

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

Варто зазначити, що діловий етикет у творчій індустрії значною мірою може різнитись з традиційними сферами, оскільки потребує збалансування між креативністю та професіоналізмом.

Творчість - це складний вид діяльності, пов'язаний зі складними змінами в соціальних і когнітивних процесах, у сфері цінностей і мотивації, а також в індивідуальних стилях діяльності (Моляко & Музика, 2006, с. 40). Тобто це поняття може використовуватись не лише для загальноприйнятних сфер таких як: музика, малювання, танці тощо. Вона задіяна у кожній сфері як генератор нових ідей та рішень, що в свою чергу сприяє покращенню роботи в команді. Креативна особистість включає в себе багато елементів і характеристик, притаманних цьому поняттю. До прикладу, П. Торренс виділяє чотири основні параметри, які характеризують креативність: легкість - швидкість виконання письмового завдання; гнучкість - кількість переключень з одного класу на інший під час відповіді; оригінальність - мінімальна частота цієї відповіді на фоні аналогічних груп; точність виконання завдання. «Доцільно вважати, що творчість – це специфічний процес, що призводить до створення нового. Креативність же – це здатність людини до конструктивного, нестандартного мислення і поведінки, а також до усвідомлення і розвитку свого досвіду» (Карпенко, 2016, с. 8-9).

В. В. Рибалко (2023) подав структуру особистості через базові виміри: соціально-психолого-індивідуальний і діяльнісний. Їх можна розділити на більш конкретні складові в наступному порядку.

- Соціально-психологічний та особистісний вимір: здатність творчої особистості до спілкування та взаємодії, спрямованість, індивідуальність, самосвідомість, творчий досвід, інтелектуальні та творчі здібності, функції та процеси, психофізіологічні якості творчої особистості;

- Діяльнісний вимір: потребнісно-мотиваційні компоненти - потреби, мотиви та

установки; інформаційно-пізнавальні компоненти, пов'язані з пошуком, отриманням, сенсорно-перцептивною обробкою, зберіганням та використанням інформації.

Комунікативна та інтерактивна компетентності творчої особистості в соціально-психологічному та особистісному вимірах включають уміння спілкуватися в літературних формах, вербально спілкуватися з творчими людьми та творчо спілкуватися в колективі. Складовими діяльнісного виміру комунікації та міжособистісної взаємодії є комунікативні якості особистості. Вони включають здатність вчитися на кращому досвіді інших, співпрацювати, продуктивно спілкуватися, допомагати один одному в колективному та творчому вирішенні проблем, долати конфлікти (Лелик, Садова, & Гринькевич, 2015, с. 60).

Враховуючи специфіку творчих особистостей – потрібно адаптувати діловий етикет для поліпшення співпраці – це може проявлятися у гнучкості в спілкуванні, враховуючи сферу діяльності; повага до конкурентних ідей та лояльніша професійна критика тощо.

Отже, Діловий етикет у креативних індустріях характеризується особливим балансом між професіоналізмом і творчістю. У традиційних сферах етикет включає чіткі кодекси поведінки, процедури та формальні норми, але в креативних галузях, таких як дизайн, медіа, кіно та мистецтво, ці правила є більш гнучкими та адаптуються до специфіки індустрії. Тут важливо враховувати індивідуальність та нестандартне мислення, зберігаючи при цьому професійні стандарти.

Оскільки творчість вимагає вільного самовираження та інноваційних підходів, жорсткі рамки можуть придушити креативність. Водночас, якщо не дотримуватися базових принципів етикету, таких як пунктуальність, відповідальність, конструктивна комунікація та взаємоповага між учасниками проекту, ймовірні конфлікти та плутанина. Тому успішна робота в креативних індустріях залежить від дотримання цього тонкого балансу між свободою самовираження та дотриманням професійних норм.

«Driving Economic Recovery: Scaling Digital Education Experiences in Higher Education Institutions»

Список використаних джерел

1. Карпенко, Н. А. (2016). *Психологія творчості: навчальний посібник*. Львів: ЛьвДУВС. Взято з <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/347>
2. Куча, І. О. (2021). Особливості ділового етикету в професійній діяльності фахівців соціального забезпечення. *Освіта і наука*. Взято з <https://e-journals.udu.edu.ua/index.php/on/index>
3. Лелик, Л. І., Садова, У. Я., & Гринькевич, О. С. (Ред.). (2015). *Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум: матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Львів, 11 червня 2015 р.). Львів: Львівський інститут МАУП.
4. Моляко, В. О., & Музика, О. Л. (Ред.). (2006). *Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень*. Житомир: Вид-во Рута. Взято з <https://sociology.knu.ua/uk/library/zdibnosti-tvorchist-obdarovanist-teoriya-metodika-rezultati-doslidzhen-za-red-vomolyako>
5. Рибалка, В. В. (2023). Психологія розвитку особистісної готовності педагогів до професійної діяльності: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.
6. Харченко, С. Я., Краснова, Н. П., Харченко, Л. П., & Юрків, Я. І. (2012). *Етика ділового спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка».